BWRDD PARTNERIAETH RHANBARTHOL CAERDYDD A'R FRO
CARDIFF & VALE REGIONAL PARTNERSHIP BOARD

BYW'N DDA
LIVING WELL

Astudiaeth Achos: Cefnogi Plant Niwroamrywiol drwy Gysylltwyr Cymunedol

Cefndir

Mae niwroamrywiaeth yn cwmpasu ystod o wahaniaethau mewn swyddogaeth a phatrymau ymddygiad yr ymennydd, gan gynnwys awtistiaeth, ADHD, dyslecsia, a gwahaniaethau gwybyddol eraill. Crëwyd y fenter Gysylltwyr Cymunedol i ddarparu cymorth wedi'i dargedu ar gyfer plant niwroamrywiol, gan sicrhau eu bod hwy a'u teuluoedd yn cael y cymorth, yr arweiniad a'r cyfleoedd cywir i ffynnu.

Beth yw Cysylltydd Cymunedol?

Cysylltydd Cymunedol yw gweithiwr proffesiynol neu wirfoddolwr sy'n helpu unigolion a theuluoedd i lywio ac i gael mynediad at wasanaethau lleol, rhwydweithiau cymorth ac adnoddau cymunedol. Prif rôl y Cysylltydd Cymunedol yw pontio'r bwlch rhwng pobl sydd angen cymorth a'r gwasanaethau sydd ar gael iddynt.

O fewn cyd-destun y fenter hon, mae Cysylltwyr Cymunedol yn chwarae rôl hanfodol wrth gefnogi plant niwroamrywiol a'u teuluoedd drwy:

- **Cyfeirio at Wasanaethau – Helpu teuluoedd i ddod o hyd i'r cymorth perthnasol ac i gael mynediad ato, megis iechyd, addysg a gwasanaethau cymdeithasol.**
- **Darparu Cymorth Emosiynol a Chymorth Cymheiriaid – Mae gan lawer o gysylltwyr brofiad byw, sy'n eu gwneud yn berthnasol ac yn effeithiol wrth gynnig arweiniad.**
- **Hwyluso Gweithdai a Sesiynau – Trefnu sesiynau addysgol ar bynciau fel cwsg, toiledi, a llywio niwroamrywiaeth.**
- **Lleihau Unigrwydd – Creu rhwydweithiau cymorth cymheiriaid fel nad yw teuluoedd yn teimlo ar eu pen eu hunain gyda'u profiadau.**
- **Eirioli dros Deuluoedd – Gweithio gyda ysgolion, darparwyr gofal iechyd a gwasanaethau cymdeithasol i sicrhau bod teuluoedd yn cael y cymorth sydd ei angen arnynt.**

Mae'r astudiaeth achos hon yn archwilio'r prif ganlyniadau, yr heriau, a'r gwersi a ddysgwyd o weithredu'r rhaglen Gysylltwyr Cymunedol.

Prif Themâu a Chanlyniadau

1. Partneriaethau Cydweithredol
2. Cydweithredu rhwng Asiantaethau

Mae ymgysylltiad gan sefydliadau partner wedi bod yn allweddol i lwyddiant y rhaglen.

Mae cydweithio wedi galluogi digwyddiadau cysylltu ystyrlon a gwaith traws-asiantaethol effeithiol.

"Mae'r ymgysylltiad gan bartneriaid wedi bod yn gadarnhaol hefyd, o fewn y rhaglen arloesi ac hefyd gan sefydliadau ehangach. Maent wedi cymryd rhan mewn llawer o weithgareddau gwahanol fel rhan o'r prosiect hwn. Mae'r cyfranogiad hwn wedi arwain at lwyddiant y digwyddiadau cysylltu." — Rheolwr y Gwasanaeth

"Maent wedi gweithio'n galed iawn i greu sesiynau ac i feithrin perthnasau ystyrlon ag asiantaethau eraill." — Aelod o Staff Rheng Flaen

Datblygu Partneriaethau

- Mae dysgu oddi wrth ein gilydd fel partneriaid wedi cryfhau'r cydweithio.
- Mae cyfleoedd yn bodoli i ymestyn y cysylltiadau ag addysg a chymorth i frodyr a chwiorydd.

"Mae'n ymwneud â gwerthfawrogi'r perthnasau hynny a'r ffordd rydych chi'n eu meithrin." — Rheolwr y Gwasanaeth

"Hoffwn weld mwy o gysylltiad â'r ochr addysg a gwybodaeth am gymorth i frodyr a chwiorydd." — Rhiant/Gofalwr

2. Cymorth Cymheiriaid a Grymuso Rhieni

Gwerth Profiadau a Rennir

- Mae rhieni wedi dod o hyd i gefnogaeth werthfawr drwy gysylltu ag eraill sy'n wynebu heriau tebyg.

"Mae gwybod am brofiadau teuluoedd eraill wedi fy helpu'n fawr i lywio taith Sam." — Rhiant/Gofalwr

"Mae'n bwysig clywed gan rieni a gofalwyr eraill am eu trafferthion, ac i allu dysgu am wahanol strategaethau i helpu a chynnig cymorth." — Rhiant/Gofalwr

Meithrin Hyder ac Eiriolaeth

- Mae cael mynediad at wybodaeth wedi grymuso rhieni i eirioli dros eu plant yn effeithiol.

“Maent yn dod i mewn heb wybod pa wasanaethau sydd ar gael, ac yn gadael yn llawer mwy gwybodus — a dyna bwrpas y sesiwn gyfan.” — Aelod o Staff Rheng Flaen

“Mae teimlo’n gysylltiedig, ac nad ydym ar ein pen ein hunain, yn rhoi teimlad llawer mwy o ddiogelwch i mi.” — Rhiant/Gofalwr

3. Cymorth Personol, wedi’i Ganolbwyntio ar yr Unigolyn

Heriau ac Rhwystrau

- Cymorth wedi’i Deilwra ar gyfer Teuluoedd

- Adroddodd teuluoedd fod cael arweiniad personol wedi gwneud gwahaniaeth sylweddol i’w profiad.

“Unwaith y byddwch yn cael y cyfeirio a’r cysylltiad hwnnw â gwasanaethau, yna gobeithio, er bod rhaid aros tair blynedd am asesiad, bydd eu profiad o aros yn well oherwydd y byddant yn cael y cymorth a’r help sydd eu hangen.” — Aelod o Staff Rheng Flaen

“Cysylltodd fy nghysylltydd cymunedol â mi ar adeg hollbwysig o ran ymddygiad fy mab; ni allwn fod wedi siarad ag unrhyw un gwell i ddeall fy sefyllfa, ymddygiad Sam a’r ffordd yr oeddwn i’n teimlo.” — Rhiant/Gofalwr

Cyfyngiadau Adnoddau

- Creodd y galw uchel a’r cyllid cyfyngedig heriau o ran darparu’r gwasanaeth.

“Mae gennym restr aros hir, felly’r her yw methu â chynnig rhywbeth i bawb gyda dim ond ychydig bach o adnoddau.” — Rheolwr y Gwasanaeth

“Mae capasiti, yn gyffredinol, wedi bod yn her. Roeddem yn gobeithio cael person arall i ymuno â’n tîm, ond oherwydd y cyllid, nid yw hynny wedi bod yn bosibl ar hyn o bryd.” — Aelod o Staff Rheng Flaen

Hygyrchedd y Gwasanaeth

- Roedd amseru’r sesiynau weithiau’n gwrthdaro ag amserlenni gwaith ac ysgol.

“Mae’r sesiynau’n cael eu cynnal yn ystod oriau gwaith i lawer o bobl ac yn gallu bod ar adegau anodd o ran gollwng a chasglu o’r ysgol. Mae rhieni’n aml yn gorfod cymryd amser i ffwrdd o’r gwaith i fynychu ac i drefnu gofal plant.” — Rhiant/Gofalwr

5. Cynaliadwyedd a Datblygiad yn y Dyfodol

Cyllid a Sefydlogrwydd Tymor Hir

- Roedd ansicrwydd ynghylch cyllid yn effeithio ar gynllunio tymor hir.

“Os nad ydych yn gwybod a fyddwch chi’n dal i fod yma ymhen tri mis, sut allwch chi gynllunio ar gyfer y flwyddyn nesaf?” — Aelod o Staff Rheng Flaen

“Tra bo’r rhestr aros bresennol gennym, byddai cael cyllid cynaliadwy ar gyfer y gwasanaeth hwn am o leiaf y ddwy i dair blynedd nesaf yn ddelfrydol.” — Rheolwr y Gwasanaeth

Gwelliant Parhaus ac Ehangu

- **Cynlluniau i ddatblygu darpariaeth y gwasanaeth er mwyn diwallu anghenion teuluoedd yn well.**

“Rydyn ni’n treialu llawer mwy o waith gyda’r ysgolion eleni, ond yn yr un modd, rwy’n credu bod cyfle i ni weithio’n agosach â meithrinfeydd ac ymweliadau iechyd.” — Rheolwr y Gwasanaeth

“Rwy’n gwybod bod y tîm yn dechrau cynnal sesiynau mewn ysgolion fel bod gan rieni ofal plant ac yn gallu mynychu ar ôl gollwng neu cyn casglu o’r ysgol.” — Rhiant/Gofalwr

Casgliad

Mae’r fenter Gysylltwyr Cymunedol wedi gwella’n sylweddol y mynediad at gymorth i blant niwroamrywiol a’u teuluoedd. Er bod heriau fel diffyg ymwybyddiaeth a materion capasiti’n parhau, mae’r rhaglen wedi dangos grym cydweithio, cymorth wedi’i deilwra, ac ymgysylltiad rhagweithiol wrth feithrin cymunedau cynhwysol.

Bydd y gwersi a ddysgwyd o’r fenter hon yn llywio strategaethau’r dyfodol i wella systemau cymorth i bobl niwroamrywiol, gan sicrhau bod gan bob plentyn y cyfle i ffynnu.

“Mae’r rhaglen hon wedi bod yn achubiaeth. Mae wedi newid popeth i’n teulu.” — Rhiant/Gofalwr